Directorium voor de Openbare Godsdienst

KAREL I. Parl. 3. Zitting 5.

EEN WET VAN HET PARLEMENT VAN HET KONINKRIJK SCHOTLAND, tot goedkeuring en vaststelling van het DIRECTORIUM voor de Openbare Eredienst. TE EDINBURGH, 6 februari 1645.

DE STATEN VAN HET PARLEMENT, nu bijeen in de tweede zitting van dit eerste driejaarlijkse Parlement, krachtens de laatste acte van het laatste Parlement gehouden door Zijne Majesteit en de Drie Staten, in het jaar 1641; na de openbare voorlezing en ernstige overweging van de hieronder geschreven acte van de Generale Assemblee, die het volgende Directorium voor de openbare eredienst van God in de drie koninkrijken, laatstelijk verenigd door de Plechtige Liga en het Verbond, goedkeurt, samen met de ordonnantie van het Parlement van Engeland die genoemd Directorium vaststelt, en het Directorium zelf; aanvaarden van harte en met blijdschap genoemd Directorium, overeenkomstig de acte van de Generale Assemblee die het goedkeurt. Deze acte, samen met het Directorium zelf, bekrachtigen en keuren de Staten van het Parlement, zonder tegenstem, in al hun hoofdstukken en artikelen goed, en voegen zij de autoriteit van het Parlement toe aan genoemde acte van de Generale Assemblee. En zij gelasten dat deze de kracht en het gezag zal hebben van een wet en acte van het parlement, en dienovereenkomstig zal worden uitgevoerd, om genoemd Directorium in acht te nemen, overeenkomstig genoemde acte van de Generale Assemblee in alle opzichten.

ALEX. GIBSON, Cler. Registri.

ASSEMBLEE TE EDINBURGH, 3 februari 1645, Zitting 10. Acte van de GENERALE ASSEMBLEE van de Kerk van Schotland, voor de vaststelling en toepassing van het DIRECTORIUM voor de openbare eredienst van God.

OVERWEGENDE dat een gelukkige eenheid en eensgezindheid in de godsdienst tussen de kerken van Christus, in deze drie koninkrijken, verenigd onder ????n Soeverein, lang en vurig begeerd door de godvruchtigen en welgezinden onder ons, werd voorgesteld als een hoofdartikel van het grote verdrag, zonder welke band en bolwerk geen veilige, wel gefundeerde en duurzame vrede kon worden verwacht; en daarna, met meer kracht en rijpheid, herleefde in de Plechtige Liga en het Verbond van de drie koninkrijken; waardoor zij strikt verplicht zijn te streven naar de nauwste eensgezindheid in een vorm van Kerkregering, Directorium van Eredienst, Geloofsbelijdenis en Vorm van Catechisatie; wat ook, voor en sinds wij dat Verbond

aangingen, het onderwerp is geweest van vele smeekschriften en protesten, en van het zenden van Gecommitteerden naar Zijne Majesteit de Koning; van verklaringen aan de Eerbiedwaardige Huizen van het Parlement van Engeland, en van brieven aan de Eerwaarde Vergadering van Godgeleerden, en aan anderen van de bediening van de Kerk van Engeland; met als doel van onze zending van Gecommitteerden, zoals gewenst werd, vanuit deze Kerk, met de opdracht om te handelen over de eensgezindheid in de vier bovengenoemde punten, met de comit??s die door beide Huizen van het Parlement van Engeland zouden worden benoemd, en door de Vergadering der Godgeleerden die te Westminster bijeenkomt; en bovendien, zijnde, in geweten, de voornaamste beweegreden en het doel van onze onderneming in vele en grote gevaren, om de verslindende vlam van de huidige onnatuurlijke en bloedige oorlog in Engeland te blussen, zij het tot verzwakking van dit koninkrijk in zichzelf, en tot voordeel van de vijand die het is binnengevallen; niets voor ons te dierbaar achtend, opdat deze onze blijdschap vervuld zou worden. En nu dit grote werk zo ver gevorderd is, dat een Directorium voor de Openbare Eredienst van God in alle drie de koninkrijken is overeengekomen door de Eerbiedwaardige Huizen van het parlement van Engeland, na overleg met de Godgeleerden van beide koninkrijken die daar bijeen zijn, en aan ons gezonden ter goedkeuring, opdat het, ook overeengekomen door deze Kerk en dit Koninkrijk Schotland, namens beide koninkrijken aan de Koning kan worden voorgelegd, voor zijn koninklijke instemming en bekrachtiging; heeft de Generale Assemblee, na het bovengenoemde Directorium zeer ernstig te hebben overwogen, herzien en onderzocht, na verscheidene openbare voorlezingen ervan, na vele beraadslagingen, zowel in het openbaar als in besloten comit??s, na aan allen volledige vrijheid te hebben gegeven om er bezwaar tegen te maken, en na allen die er enig bezwaar tegen hadden ernstig te hebben uitgenodigd dit bekend te maken, opdat zij bevredigd zouden kunnen worden; eenparig, en zonder tegenstem, besloten het volgende Directorium in al zijn onderdelen goed te keuren, samen met het bijgevoegde Voorwoord; en eist, besluit en gelast dat het, overeenkomstig de strekking en betekenis ervan, en met de bedoeling van het Voorwoord, zorgvuldig en eensgezind door alle predikanten en andere personen van dit koninkrijk die het aangaat, in acht genomen en toegepast zal worden; Deze toepassing zal aanvangen, zodra aan de onderscheiden presbyteria kennis is gegeven door de Gecommitteerden van deze Generale Assemblee, die ook bijzondere zorg zullen dragen voor het tijdig drukken van dit Directorium, opdat een gedrukt exemplaar ervan verschaft en bewaard zal worden voor het gebruik van elke kerk in dit koninkrijk; ook opdat elk presbyterium een gedrukt exemplaar ervan zal hebben voor zijn gebruik, en in elke gemeente binnen zijn grenzen bijzondere aantekening zal houden van de naleving of het verzuim ervan, en daarvan kennis zal geven aan de Provinciale of Generale Assemblee, naargelang het geval. Met dien verstande dat de clausule van het Directorium over de bediening van het Avondmaal des Heeren, die spreekt van communicanten die rondom de tafel of daarbij zitten, niet zo uitgelegd zal worden alsof het, naar het oordeel van deze kerk, onverschillig en vrij zou zijn voor enige communicant om niet te naderen en aan de tafel te ontvangen; of alsof wij de uitdeling van de elementen door de predikant aan elke communicant zouden goedkeuren, en niet door de communicanten onder elkaar. Ook wordt bepaald dat dit geen afbreuk zal doen aan de orde en praktijk van deze kerk, in

de bijzonderheden die zijn vastgelegd in de tuchtboeken en in de acten van de Generale Assemblees, en die niet anders geregeld en vastgesteld zijn in het Directorium.

Ten slotte erkent de Assemblee, met grote blijdschap en dankzegging, de rijke zegen en de onschatbare barmhartigheid van God, dat Hij de zo begeerde eensgezindheid in de godsdienst tot zulk een gelukkige periode heeft gebracht, dat deze koninkrijken, eens zo ver van elkaar verwijderd in de vorm van de eredienst, nu, door de zegen van God, gebracht zijn tot een nauwere eensgezindheid dan enige andere gereformeerde kerken; wat voor ons de terugkeer is van onze gebeden, en een verlichting van onze ogen, en een verlevendiging van onze harten te midden van onze vele smarten en ons lijden; een grotendeels wegnemen van de smaad van het volk van God, om de monden van de boosaardigen en kwaadgezinden te stoppen; en een opening voor ons van een deur der hoop, dat God nog gedachten des vredes over ons heeft, en niet des kwaads, om ons een verhoopt einde te geven; in de verwachting en het vertrouwen waarin wij ons verheugen; de Heere smekend dat Hij deze koninkrijken zal bewaren voor ketterijen, scheuringen, aanstoten, goddeloosheid, en alles wat strijdig is met de gezonde leer, en de kracht der godzaligheid; en dat Hij met ons, en met de volgende geslachten, deze Zijn zuivere en gezuiverde inzettingen zal voortzetten, samen met een toename van de kracht en het leven ervan, tot heerlijkheid van Zijn grote naam, de uitbreiding van het koninkrijk van Zijn Zoon, de bevestiging van de vrede en liefde tussen de koninkrijken, de eenheid en troost van heel Zijn volk, en onze wederzijdse opbouw in de liefde.

Voorwoord

Bij het begin van de gezegende Hervorming hebben onze wijze en godvruchtige voorvaderen zich beijverd om een orde in te stellen tot verbetering van vele dingen die zij toen, door middel van het Woord, ontdekten dat ijdel, dwalend, bijgelovig en afgodisch waren in de openbare eredienst van God. Dit gaf aanleiding dat vele godvruchtige en geleerde mannen zich zeer verheugden over het Book of Common Prayer, destijds ingesteld; want doordat de mis en de rest van de Latijnse dienst werden afgeschaft, werd de openbare eredienst in onze eigen taal gehouden: ook vele van de gewone burgers hadden er baat bij de Schriften in hun eigen taal te horen lezen, die tevoren voor hen een verzegeld boek waren.

Nochtans heeft de lange en droevige ervaring aan het licht gebracht dat de liturgie die in de Kerk van Engeland gebruikt werd, (ondanks alle inspanningen en godsdienstige bedoelingen van hen die haar hebben samengesteld) een aanstoot is gebleken, niet alleen voor velen der godzaligen in eigen land, maar ook voor de gereformeerde kerken in het buitenland. Want, om niet te spreken van het aandringen op het lezen van alle gebeden, hetgeen de last daarvan zeer vergrootte, hebben de vele nutteloze en drukkende ceremoniën die daarin vervat zijn, veel schade aangericht, zowel door de gewetens van vele godzalige dienaren en personen te verontrusten, die zich daaraan niet konden onderwerpen, als door hen te beroven van

de inzettingen Gods, welke zij niet konden genieten zonder zich aan die ceremoniën te conformeren of die te ondertekenen. Verscheidene goede christenen zijn hierdoor van de tafel des Heeren verwijderd geworden; en verscheidene bekwame en getrouwe dienaren zijn uitgesloten geweest van de uitoefening van hun bediening, (waardoor vele duizenden zielen in gevaar gebracht zijn, in een tijd van zo grote schaarste aan getrouwe herders) en beroofd van hun levensonderhoud, tot verderf van henzelf en hun gezinnen. De prelaten en hun aanhang hebben zich beijverd om haar achting tot zulk een hoogte te verheffen, alsof er onder ons geen andere eredienst, of wijze om God te aanbidden, was, dan het dienstboek; tot grote belemmering van de prediking van het Woord, en (op sommige plaatsen, inzonderheid laatstelijk) tot uitsluiting daarvan als onnodig, of hoogstens als zeer ondergeschikt aan het lezen van het gemeenschappelijk gebed; hetwelk door vele onwetende en bijgelovige personen tot niet beter dan een afgod gemaakt is, die, zich verheugende in hun tegenwoordigheid bij die dienst, en in hun welbespraaktheid bij het daaraan deelnemen, zich aldus verhard hebben in hun onwetendheid en verwaarlozing van de zaligmakende kennis en de ware godzaligheid.

Ondertussen beroemden de papisten zich erop dat het boek hun diende voor een groot deel van hun dienst; en zij versterkten zich zo niet weinig in hun bijgeloof en afgoderij, meer verwachtende dat wij tot hen zouden wederkeren, dan dat zij zich zouden beijveren zich te hervormen: in deze verwachting werden zij laatstelijk zeer aangemoedigd, toen, onder het voorgewende recht om de oude ceremoniën op te leggen, dagelijks andere nieuwe aan de Kerk opgedrongen werden.

Voeg hierbij (hetgeen niet voorzien was, maar reeds gebeurd is) dat de Liturgie een groot middel geweest is, enerzijds om een ledige en weinig stichtelijke bediening te maken en te vermeerderen, die zich tevreden stelde met vaste vormen, hun door anderen kant en klaar gemaakt, zonder zich te oefenen in de gave des gebeds, waarmee onze Heere Jezus Christus het Hem behaagt al Zijn dienaren te begiftigen die Hij tot dat ambt roept: anderzijds is het (en zal het altijd zijn, indien voortgezet) een zaak van eindeloze twisten en geschillen in de Kerk geweest, en een valstrik zowel voor vele godzalige en getrouwe dienaren, die daarom vervolgd en tot zwijgen gebracht zijn, als voor anderen van hoopvolle gaven, van wie velen daardoor afgeleid zijn geweest, en nog meer zouden zijn, van alle gedachten aan de bediening tot andere studiën; inzonderheid in deze laatste tijden, waarin God Zijn volk meer en betere middelen verleent om dwaling en bijgeloof te ontdekken, en om te komen tot de kennis der verborgenheden van de godzaligheid, en de gaven der prediking en des gebeds.

Om deze en vele andere gewichtige overwegingen aangaande het gehele boek in het algemeen, en aangaande verscheidene bijzonderheden daarin vervat; niet uit liefde tot nieuwigheid, noch met het voornemen om onze eerste hervormers te kleineren (van wie wij overtuigd zijn dat zij, indien zij nog leefden, zich met ons in dit werk zouden verenigen, en die wij erkennen als uitnemende werktuigen, door God verwekt, om de reiniging en opbouw van Zijn huis te beginnen, en die wij wensen dat door ons en het nageslacht in eeuwige gedachtenis gehouden worden, met dankbaarheid en eer) maar opdat wij in enige mate mogen beantwoorden aan de

goedertieren voorzienigheid Gods, die ons op dit ogenblik roept tot een verdere hervorming, en opdat wij onze eigen gewetens mogen bevredigen, en beantwoorden aan de verwachting van andere gereformeerde kerken, en aan de wensen van velen der godzaligen onder ons, en bovendien enig openbaar getuigenis mogen geven van onze pogingen tot eenvormigheid in de goddelijke eredienst, welke wij in onze Plechtige Liga en Verbond beloofd hebben; nadat wij ernstig en menigmaal de naam Gods aangeroepen hebben, en nadat wij veel geraadpleegd hebben, niet met vlees en bloed, maar met Zijn Heilig Woord, hebben wij besloten de oude Liturgie ter zijde te stellen, met de vele riten en ceremoniën die tevoren in de eredienst Gods gebruikt werden; en wij zijn dit volgende Directorium overeengekomen voor alle delen van de openbare eredienst, in gewone en buitengewone tijden. Waarin wij er zorg voor gedragen hebben de dingen die van goddelijke instelling zijn in iedere inzetting uiteen te zetten; en andere dingen die wij getracht hebben uiteen te zetten naar de regels der christelijke voorzichtigheid, overeenkomstig de algemene regels van het Woord Gods; ons voornemen slechts zijnde dat de algemene hoofdzaken, de zin en de strekking van de gebeden, en andere delen van de openbare eredienst, aan allen bekend zouden zijn, opdat er een overeenstemming van alle kerken zij in die dingen die de zaak zelf van de dienst en de eredienst Gods bevatten; en de dienaren hierdoor geleid mogen worden, in hun verrichtingen, om dezelfde soliditeit te handhaven in de leer en in het gebed, en enige hulp en toerusting mogen hebben, indien nodig, en toch daardoor niet lui en nalatig worden om de gaven van Christus in zich op te wekken; maar dat ieder, door overdenking, zorg dragende voor zichzelf en voor de kudde Gods die hem toevertrouwd is, en de wegen der Goddelijke Voorzienigheid wijselijk in acht nemende, zorg drage om zijn hart en zijn tong te voorzien van meer of andere stof van gebed en vermaning, naar het bij alle gelegenheden nodig zal zijn.

Van de Samenkomst van de Gemeente en haar gedrag bij de openbare eredienst tot God

WANNEER de gemeente vergadert voor de openbare eredienst, moet het volk (zijn hart tevoren daartoe voorbereid hebbende) komen en zich daarbij voegen, zonder zich door nalatigheid, of onder voorwendsel van particuliere samenkomsten, van de openbare inzetting af te wenden.

Dat allen op eerbiedige wijze de vergadering binnengaan, niet hun zitplaatsen of plaatsen innemend zonder aanbidding, of zich naar de ene of de andere kant buigend, maar op een ernstige en betamelijke wijze.

Wanneer de gemeente vergaderd is, moet de dienaar, na hen plechtig geroepen te hebben tot de aanbidding van de grote Naam Gods, beginnen met het gebed.

"Met alle eerbied en ootmoed, erkennende de onbegrijpelijke grootheid en majesteit des Heeren (in Wiens tegenwoordigheid zij zich dan op bijzondere wijze bevinden) en hun eigen gemeenheid en onwaardigheid om tot Hem te naderen, met hun gehele onbekwaamheid tot zulk een groot werk; en Hem ootmoedig biddende dat Hij hun

vergeve, hen helpe en hen aanneme in de gehele dienst die verricht zal worden, en dat Hij het bijzondere gedeelte van Zijn woord dat gelezen zal worden, zegene: En dit alles in de naam en door de bemiddeling van de Heere Jezus Christus."

Wanneer de openbare eredienst begonnen is, moet het volk deze geheel bijwonen, zich onthoudend van het lezen van iets anders, behalve hetgeen de dienaar op dat ogenblik leest of aanhaalt; en zich nog veel meer onthoudend van alle particulier gefluister, onderhoudingen, groeten of het buigen voor enige aanwezige of binnenkomende persoon; alsook van alle rondkijken, slapen en ander onbetamelijk gedrag, dat de dienaar of het volk zou kunnen storen, of zichzelf of anderen zou kunnen belemmeren in de dienst Gods.

Indien iemand, door noodzaak, verhinderd is bij het begin aanwezig te zijn, moet hij, wanneer hij de gemeente binnenkomt, zich niet toeleggen op zijn particuliere devoties, maar zich eerbiedig gereedmaken om zich bij de vergadering te voegen in de inzetting Gods die op dat ogenblik verricht wordt.

Van het openbaar lezen van de Heilige Schriften

Het lezen van het Woord in de gemeente, zijnde een deel van de openbare eredienst tot God (waarin wij onze afhankelijkheid van Hem en onze onderwerping aan Hem erkennen) en een door Hem geheiligd middel tot de stichting van Zijn volk, behoort verricht te worden door de herders en leraars.

Toch mogen zij die het ambt van dienaar begeren, af en toe het Woord lezen en hun gave van prediking uitoefenen in de gemeente, indien het presbyterium dit toestaat.

Alle canonieke boeken van het Oude en Nieuwe Testament (maar geen van de gewoonlijk apocrief genoemde) zullen openlijk voorgelezen worden in de landstaal, volgens de beste toegelaten vertaling, met duidelijkheid, opdat allen kunnen horen en verstaan.

De lengte van het gedeelte dat op eenmaal gelezen zal worden, wordt aan de wijsheid van de dienaar overgelaten; maar het is gepast dat gewoonlijk een hoofdstuk van elk Testament bij elke samenkomst gelezen worde; en soms meer, wanneer de hoofdstukken kort zijn, of de samenhang van de zaak het vereist.

Het is nodig dat alle canonieke boeken in volgorde gelezen worden, opdat het volk het gehele lichaam der Schriften beter moge kennen; en gewoonlijk, wanneer het lezen van een van beide Testamenten op een dag des Heeren eindigt, moet het op de volgende beginnen.

Wij bevelen ook het vaker lezen aan van die Schriftgedeelten die de lezer het beste acht voor de stichting van zijn hoorders, zoals het boek der Psalmen en dergelijke.

Wanneer de lezende dienaar het nodig acht enig gedeelte van het gelezene uit te leggen, doe hij dit niet voordat het gehele hoofdstuk of de gehele psalm ten einde gebracht is; en steeds moet men op de tijd letten, opdat noch de prediking noch de overige inzettingen belemmerd worden of vervelend worden. Deze regel moet in acht genomen worden bij alle andere openbare verrichtingen.

Behalve het openbaar lezen van de Heilige Schriften, moet iedere persoon die kan lezen, aangespoord worden de Schriften in het bijzonder te lezen (en allen die niet kunnen lezen, indien zij niet door ouderdom of anderszins daartoe onbekwaam zijn, moeten evenzo aangespoord worden lezen te leren) en een Bijbel te bezitten.

Van het openbare gebed v????r de prediking

NA het lezen van het Woord (en het zingen van de psalm), moet de dienaar die zal prediken, ernaar streven dat zijn eigen hart en dat van zijn hoorders geraakt worden door hun zonden, opdat allen zich naar behoren voor de Heere bedroeven, en hongeren en dorsten naar de genade Gods in Jezus Christus, voortgaande tot een volledige belijdenis van zonden, met schaamte en heilige schaamrood, en de Heere daartoe aanroepend:

Onze grote zondigheid erkennen, ten eerste, vanwege de erfzonde, die (behalve de schuld die ons vatbaar maakt voor de eeuwige verdoemenis) het zaad is van alle andere zonden, alle vermogens en krachten van ziel en lichaam bedorven en vergiftigd heeft, onze beste daden bevlekt, en (indien niet beteugeld, of onze harten door genade vernieuwd) zou uitbarsten in ontelbare overtredingen, en in de grootste opstanden tegen de Heere die ooit door de snoodste der mensenkinderen begaan zijn; en vervolgens, vanwege de dadelijke zonden, onze eigen zonden, de zonden van de overheden, van de dienaren, en van de gehele natie, waaraan wij velen medeplichtig zijn: welke zonden vele en vreselijke verzwaringen ontvangen, aangezien wij alle geboden van Gods heilige, rechtvaardige en goede wet overtreden hebben, doende wat verboden is en nalatende wat geboden is; en dat niet alleen door onwetendheid en zwakheid, maar ook, meer vermetel, tegen het licht van ons verstand, de aanwijzingen van ons geweten en de bewegingen van Zijn eigen Heilige Geest in tegengestelde zin, zodat wij geen dekmantel hebben voor onze zonden; ja, niet alleen de rijkdom van Gods goedheid, geduld en lankmoedigheid verachtende, maar ons verzettende tegen vele uitnodigingen en aanbiedingen van genade in het Evangelie; ons niet inspannende, zoals wij behoorden, om Christus door het geloof in onze harten te ontvangen, noch om waardiglijk van Hem te wandelen in ons leven.

Onze blindheid van verstand betreuren, de hardheid des harten, de ongelovigheid, de onboetvaardigheid, de zorgeloosheid, de lauwheid, de onvruchtbaarheid; of het niet streven naar de doding en de vernieuwing des levens, noch naar de oefening der godzaligheid in de kracht daarvan; en dat de besten onder ons niet zo standvastig met God gewandeld hebben, noch hun klederen zo onbevlekt bewaard hebben, noch zo ijverig geweest zijn voor Zijn eer, en voor het welzijn van anderen, als wij

behoorden: en te wenen over andere zonden waaraan de gemeente in het bijzonder schuldig is, ondanks de menigvuldige en grote barmhartigheden van onze God, de liefde van Christus, het licht van het evangelie en de hervorming der religie, onze eigen voornemens, beloften, geloften, plechtig verbond en andere bijzondere verplichtingen, in tegengestelde zin.

Erkennen en belijden dat, zoals wij van onze schuld overtuigd zijn, door een diep besef daarvan, wij onszelf onwaardig achten van de geringste weldaden, meer waardig van de felste toorn Gods, en van alle vervloekingen der wet, en van de zwaarste oordelen die de meest opstandige zondaars opgelegd worden; en dat Hij met alle recht ons Zijn rijk en Zijn evangelie zou wegnemen, ons zou kwellen met allerlei geestelijke en tijdelijke oordelen in dit leven, en ons daarna zou werpen in de volslagen duisternis, in het meer dat brandt van vuur en zwavel, waar het geween en het knersen der tanden eeuwig is.

Desondanks, tot de troon der genade naderen, ons bemoedigend met de hoop op een genadig antwoord op onze gebeden, in de rijkdom en de genoegzaamheid van die ene offerande, de voldoening en de voorbede van de Heere Jezus Christus, aan de rechterhand van Zijn Vader en onze Vader; en in het vertrouwen op de allergrootste en kostbare beloften van barmhartigheid en genade in het nieuwe verbond, door dezelfde Middelaar daarvan, om de zware toorn en vervloeking Gods af te bidden, welke wij noch kunnen ontgaan, noch verdragen; en ootmoedig en vurig om barmhartigheid te smeken, in de vrije en volkomen vergeving van al onze zonden, en dat alleen om de bittere lijdens en kostbare verdiensten van deze onze enige Zaligmaker Jezus Christus.

Dat de Heere Zich gewaardige Zijn liefde in onze harten uit te storten door de Heilige Geest; dat Hij ons, door dezelfde Geest der aanneming, verzegele met de volle verzekering van onze vergeving en verzoening; dat Hij allen troost die in Sion treuren, dat Hij tot de gewonde en verslagen geest van vrede spreke, en de gebroken harten geneze: en wat betreft de zorgeloze en aanmatigende zondaars, dat Hij hun ogen opene, hun gewetens overtuige en hen bekere van de duisternis tot het licht, en van de macht van Satan tot God, opdat ook zij vergeving van zonden mogen ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden door het geloof in Christus Jezus.

Met de vergeving der zonden door het bloed van Christus, bidden om de heiligmaking door Zijn Geest; de doding van de zonde die in ons woont en ons dikwijls overheerst; de levendmaking van onze dode geesten met het leven Gods in Christus; de genade om ons te bekwamen en in staat te stellen tot alle plichten van de wandel en de roepingen jegens God en de mensen; de sterkte tegen verzoekingen; het geheiligde gebruik van zegeningen en kruisen; en de volharding in geloof en gehoorzaamheid tot het einde.

Bidden om de verbreiding van het evangelie en het koninkrijk van Christus onder alle natiën; om de bekering der Joden, de volheid der heidenen, de val van de Antichrist en het bespoedigen van de wederkomst van onze Heere; om de bevrijding van de bedrukte kerken in het buitenland van de tirannie der antichristelijke factie, en

van de wrede verdrukkingen en godslasteringen van de Turk; om de zegen Gods over de gereformeerde kerken, in het bijzonder over de kerken en koninkrijken van Schotland, Engeland en Ierland, thans nauwer en godsdienstiger verenigd in de Nationale Plechtige Liga en Verbond; en om onze plantingen in de verre delen van de wereld: meer in het bijzonder om die kerk en dat koninkrijk waarvan wij leden zijn, opdat God daarin vrede en waarheid vestige, de zuiverheid van al Zijn inzettingen en de kracht der godzaligheid; ketterij, scheuring, goddeloosheid, bijgeloof, zorgeloosheid en onvruchtbaarheid onder de middelen der genade verhindere en wegneme; al onze scheuringen en verdeeldheden geneze, en ons bewaart voor het verbreken van ons Plechtig Verbond.

Bidden voor alle overheden, in het bijzonder voor de Majesteit des Konings; dat God hem rijk make in zegeningen, zowel in zijn persoon als in zijn regering; zijn troon in de religie en de gerechtigheid bevestige, hem redde van kwade raadgevingen, en hem make tot een gezegend en heerlijk werktuig tot de bewaring en verbreiding van het Evangelie, tot aanmoediging en bescherming van hen die goed doen, tot schrik van alle kwaaddoeners, en tot groot welzijn van de gehele kerk, en van al zijn koninkrijken; om de bekering van de Koningin, de godsdienstige opvoeding van de Prins en het overige koninklijke nageslacht; om de vertroosting van de bedrukte Koningin van Bohemen, zuster van onze Soeverein; en om het herstel en de vestiging van de doorluchtige Vorst Karel, Keurvorst Palatijn aan de Rijn, in al zijn landen en waardigheden; om de zegen over het Hoge Gerechtshof van het Parlement, (wanneer het in enig van deze koninkrijken respectievelijk vergadert) de adel, de rechters en ondergeschikte overheden, de landadel en het gehele gewone volk; voor alle herders en leraars, dat God hen vervulle met Zijn Geest, hen voorbeeldig heilig, matig, rechtvaardig, vreedzaam en welwillend make in hun leven; gezond, getrouw en krachtig in hun bediening; en al hun arbeid vergezelle met overvloed van voorspoed en zegen; en aan Zijn gehele volk herders geve naar Zijn eigen hart; voor de universiteiten, en alle scholen en godsdienstige kweekscholen van kerk en gemenebest, opdat zij meer en meer bloeien in geleerdheid en godzaligheid; voor de stad of bijzondere gemeente, opdat God een zegen uitgiete over de bediening van het Woord, de sacramenten en de tucht, over het burgerlijk bestuur en over alle gezinnen en personen die daartoe behoren; opdat Hij Zich ontferme over de bedrukten in enige innerlijke of uiterlijke verdrukking; opdat de tijd gunstig en vruchtbaar zij, naar het de tijd vereist; opdat Hij de oordelen afwende die wij gevoelen of vrezen, of waaraan wij blootgesteld zijn, zoals hongersnood, pest, zwaard en dergelijke.

En, met het vertrouwen op Zijn barmhartigheid jegens Zijn gehele kerk, en de aanneming van onze personen, door de verdiensten en de bemiddeling van onze grote Hogepriester, de Heere Jezus, belijden dat het de begeerte van onze zielen is gemeenschap met God te hebben in het eerbiedig en bewust gebruik van Zijn heilige inzettingen; en, te dien einde, Hem vurig bidden dat Hij ons Zijn genade en krachtige bijstand verlene tot de heiliging van Zijn heilige sabbat, de dag des Heeren, in al zijn plichten, openbaar en bijzonder, zowel voor onszelf als voor alle andere gemeenten van Zijn volk, naar de rijkdom en de voortreffelijkheid van het Evangelie, die op deze dag gevierd en genoten wordt.

En omdat wij in vroegere tijden onnutte hoorders geweest zijn, en nu niet uit onszelf kunnen ontvangen, zoals wij behoorden, de diepe dingen Gods, de verborgenheden van Jezus Christus, die een geestelijk onderscheidingsvermogen vereisen; om te bidden dat de Heere, Die leert nuttig te zijn, Zich gewaardige de Geest der genade uit te storten, tezamen met de uitwendige middelen daarvan, ons zulk een mate van de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, onze Heere, te doen bereiken, en, in Hem, van de dingen die tot onze vrede behoren, dat wij alle dingen als drek achten in vergelijking met Hem; en opdat wij, de eerstelingen proevende van de heerlijkheid die geopenbaard zal worden, mogen verlangen naar een voller en volmaakter gemeenschap met Hem, opdat wij, waar Hij is, ook mogen zijn, en de volheid genieten van de vreugden en genoegens die aan Zijn rechterhand zijn tot in eeuwigheid.

Meer in het bijzonder, dat God Zijn dienaar (nu geroepen om het brood des levens aan Zijn huis uit te delen) op bijzondere wijze voorzie van wijsheid, trouw, ijver en welsprekendheid, opdat hij het Woord Gods recht mag snijden, aan ieder zijn deel, in bewijs en betoning van de Geest en de kracht; en dat de Heere de oren en de harten der hoorders besnijde, opdat zij het ingeplante Woord, dat hun zielen kan behouden, mogen horen, liefhebben en met zachtmoedigheid ontvangen; dat Hij hen make als een goede aarde om het goede zaad des Woords te ontvangen, en hen sterke tegen de verzoekingen van Satan, de zorgen der wereld, de hardheid van hun eigen harten, en al hetgeen hun nuttig en zaligmakend gehoor zou kunnen belemmeren; opdat aldus Christus in hen gevormd worde, en in hen leve, opdat al hun gedachten gevangengenomen worden tot de gehoorzaamheid van Christus, en hun harten gevestigd worden in alle goed woord en werk voor eeuwig.

Wij achten dit een gepaste orde, in het gewone openbare gebed; nochtans, evenals de dienaar (naar de voorzichtigheid die hij gepast acht) enig deel van deze verzoeken kan uitstellen tot na zijn preek, of enige van de dankzeggingen die hierna vermeld worden aan God kan opdragen, in zijn gebed vóór zijn preek.

Van de prediking van het Woord

De PREDIKING van het Woord, zijnde de kracht Gods tot zaligheid, en een van de grootste en uitnemendste werken die tot de bediening van het evangelie behoren, moet zo verricht worden, dat de arbeider zich niet behoeft te schamen, maar zichzelf en hen die hem horen, moge behouden.

Er wordt verondersteld (overeenkomstig de regels der ordening) dat de dienaar van Christus in zekere mate toegerust is voor zulk een gewichtige dienst, door zijn bekwaamheid in de oorspronkelijke talen, en in de kunsten en wetenschappen die de godgeleerdheid tot hulp zijn; door zijn kennis van het gehele lichaam der godgeleerdheid, maar bovenal van de Heilige Schriften, zijn zintuigen en zijn hart daarin geoefend hebbende boven de gewone soort der gelovigen; en door de verlichting van de Geest Gods, en andere gaven tot stichting, welke hij (tezamen met

het lezen en bestuderen van het Woord) moet blijven zoeken door het gebed en een nederig hart, vastbesloten enige nog niet bereikte waarheid toe te laten en aan te nemen, zo vaak God ze hem bekend maakt. Dit alles moet hij in zijn particuliere voorbereidingen benutten en verbeteren, alvorens in het openbaar bloot te leggen wat hij bereid heeft.

Gewoonlijk moet het onderwerp van zijn preek een Schrifttekst zijn, die een beginsel of grondslag van de religie uiteenzet, of die geschikt is voor enige bijzondere gebeurtenis; of hij mag voortgaan met enig hoofdstuk, psalm of boek van de Heilige Schrift, naar hij het gepast acht.

Dat de inleiding tot zijn tekst kort en helder zij, ontleend aan de tekst zelf, of aan de samenhang, of aan enige overeenkomstige plaats, of aan een algemene Schriftuurlijke uitspraak.

Indien de tekst lang is (zoals soms het geval moet zijn bij geschiedenissen of gelijkenissen), geve hij er een korte samenvatting van; indien kort, een omschrijving ervan, indien nodig: in beide gevallen lette hij naarstig op de strekking van de tekst, en wijze hij de voornaamste hoofdpunten en grondslagen aan van de leer die hij eruit zal trekken.

Bij het ontleden en verdelen van zijn tekst moet hij meer letten op de orde der zaak dan op die der woorden, en het geheugen van de hoorders bij het begin niet belasten met te veel verdelingen, noch hun verstand lastig vallen met duistere kunsttermen.

Bij het opstellen van de leerstellingen uit de tekst moet zijn zorg zijn, ten eerste, dat de zaak de waarheid Gods zij. Ten tweede, dat het een waarheid zij die in de tekst vervat is of daarop gegrond, opdat de hoorders mogen onderscheiden hoe God ze daaruit leert. Ten derde, dat hij vooral aandringt op de leerstellingen waarop de tekst voornamelijk doelt, en dat hij zoveel mogelijk doet voor de stichting der hoorders.

De leer moet in duidelijke bewoordingen uitgedrukt worden; of, indien iets daarin uitleg behoeft, moet het geopend worden, en ook het gevolg uit de tekst moet duidelijk gemaakt worden. De overeenkomstige Schriftplaatsen die de leer bevestigen, moeten eerder helder en toepasselijk zijn dan talrijk, en (indien nodig) enigszins uitgewerkt en op het doel toegepast.

De argumenten of redenen moeten degelijk zijn en, zoveel mogelijk, overtuigend. De vergelijkingen, van welke aard ook, moeten vol licht zijn, en zodanig dat zij de waarheid met geestelijke verrukking in het hart van de hoorder kunnen overbrengen.

Indien enige klaarblijkelijke twijfel schijnt te ontstaan uit de Schrift, uit de rede, of uit het vooroordeel der hoorders, is het zeer nodig deze weg te nemen, door de schijnbare tegenstrijdigheden te verzoenen, de redenen te beantwoorden, en de oorzaken van vooroordeel en dwaling te ontdekken en weg te nemen. Overigens is het niet gepast de hoorders bezig te houden met de uiteenzetting of beantwoording van ijdele of verkeerde haarkloverijen, welke, daar zij eindeloos zijn, door hun

uiteenzetting en beantwoording de stichting meer belemmeren dan bevorderen.

Hij mag niet blijven staan bij de algemene leer, hoe zeer deze ook nooit voldoende opgehelderd en bevestigd zal zijn, maar moet ze tot een bijzonder gebruik brengen, haar toepassend op zijn hoorders: hetgeen, ofschoon het voor hemzelf een werk van grote moeilijkheid zal blijken, dat veel voorzichtigheid, ijver en overdenking vereist, en dat voor de natuurlijke en verdorven mens zeer onaangenaam zal zijn; toch moet hij ernaar streven het zo te verrichten, dat zijn hoorders gevoelen dat het Woord Gods levend en krachtig is, en dat het de overleggingen en de gedachten des harten onderscheidt; en dat, indien er enig ongelovige of onwetende aanwezig is, de verborgenheden van zijn hart hem geopenbaard worden, en hij God de eer geve.

Bij het gebruik van onderrichting of inlichting in de kennis van enige waarheid, welke een gevolg is van zijn leer, mag hij (wanneer het gepast is) deze bevestigen met enige vaste argumenten uit de tekst in kwestie, en andere Schriftplaatsen, of uit de aard van die gemeenplaats in de godgeleerdheid, waarvan die waarheid een tak is.

Bij het weerleggen van valse leringen mag hij geen oude ketterij uit haar graf oproepen, noch een godslasterlijke mening onnodig vermelden; maar, indien het volk in gevaar is van een dwaling, moet hij deze grondig weerleggen, en trachten hun oordeel en geweten te bevredigen tegen alle bezwaren.

Bij het vermanen tot plichten moet hij ook, zoals hij gepast acht, de middelen leren die helpen ze te vervullen.

Bij de afmaning, bestraffing en openbare vermaning (die bijzondere wijsheid vereisen), moet hij, naar dat er oorzaak zal zijn, niet alleen de aard en de grootheid der zonde ontdekken, met de ellende die haar vergezelt, maar ook het gevaar tonen waarin zijn hoorders verkeren van erdoor bereikt en verrast te worden, tezamen met de middelen en de beste wijze om het te vermijden.

Bij het toepassen van vertroosting, hetzij algemeen tegen alle verzoekingen, hetzij bijzonder tegen enige bijzondere moeilijkheden of verschrikkingen, moet hij zorgvuldig antwoorden op de bezwaren die een bekommerd hart en een bedrukte geest daartegen zouden kunnen aanvoeren. Het is ook soms nodig enige kentekenen te geven, (hetgeen zeer nuttig is, vooral wanneer het door bekwame en ervaren dienaren verricht wordt, met omzichtigheid en voorzichtigheid, en de tekenen duidelijk op de Heilige Schrift gegrond zijn) waardoor de hoorders zichzelf kunnen beproeven of zij die genaden bereikt hebben, en die plichten verricht hebben, waartoe hij vermaant, of schuldig zijn aan de bestrafte zonde, en in gevaar zijn van de gedreigde oordelen, of tot hen behoren voor wie de aangeboden vertroostingen bestemd zijn; opdat zij dienovereenkomstig opgewekt en aangespoord mogen worden tot de plicht, verootmoedigd om hun gebreken en zonden, aangedaan door hun gevaar, en versterkt met de vertroosting, naar hun toestand het bij het onderzoek zal vereisen.

En, aangezien hij niet altijd elke leer die in zijn tekst gevonden wordt, behoeft te vervolgen, is het verstandig dat hij die toepassingen kiest, welke hij, door zijn verblijf en omgang met zijn kudde, het meest nodig en gepast bevindt; en, onder deze, die welke hun zielen het meest tot Christus kunnen trekken, de bron van licht, heiligheid en vertroosting.

Deze methode wordt niet voorgeschreven als noodzakelijk voor alle mensen, of over alle teksten; maar wordt slechts aanbevolen, omdat men door ervaring bevonden heeft dat zij door God zeer gezegend wordt, en zeer nuttig is voor het verstand en het geheugen der mensen.

Maar de dienstknecht van Christus, welke methode hij ook gebruike, moet zijn gehele bediening verrichten:

1. Met droefheid, het werk des Heeren niet met nalatigheid verrichtend.

2. Duidelijk, opdat de geringsten het kunnen verstaan; de waarheid overleverend niet met de meeslepende woorden der menselijke wijsheid, maar met betoning van de Geest en van kracht, opdat het kruis van Christus niet zonder uitwerking zou zijn; zich ook onthoudend van een nutteloos gebruik van onbekende talen, vreemde uitdrukkingen en klankcadansen; met mate aanhalingen doende van kerkelijke schrijvers of van andere menselijke schrijvers, oud of modern, hoe sierlijk ook.

3. Met trouw, ziende op de eer van Christus, op de bekering, stichting en zaligheid van het volk, niet op zijn eigen gewin of eer; niets terughoudend dat deze heilige doeleinden zou kunnen bevorderen, aan ieder zijn deel gevend, en met onpartijdig respect voor allen, de geringsten niet verwaarlozend, noch de groten sparend, in hun zonden.

4. Wijselijk, al zijn leerstellingen, vermaningen, en inzonderheid zijn bestraffingen, zo inrichtend dat zij het meest kunnen overtuigen; alle verschuldigd respect tonend voor ieders persoon en plaats, en zijn eigen hartstocht of verbittering niet daarmee vermengend.

5. Op ernstige wijze, zoals het Woord Gods betaamt; alle gebaar, stem en uitdrukkingen vermijdend die zouden kunnen veroorzaken dat de verdorvenheden der mensen hem en zijn bediening verachten.

6. Met liefdevolle genegenheid, opdat het volk zie dat alles voortkomt uit zijn godvruchtige ijver, en zijn oprecht verlangen hun goed te doen. En,

7. Als door God onderwezen, en in zijn eigen hart overtuigd, dat alles wat hij leert, de waarheid van Christus is; en voor zijn kudde wandelend, als een voorbeeld voor hen daarin; ernstig, zowel in het bijzonder als in het openbaar, zijn arbeid aan de zegen Gods aanbevelend, en wakend over zichzelf, en over de kudde waarvan de Heere hem opziener gemaakt heeft: Zo zal de leer der waarheid onbedorven bewaard worden, vele zielen zullen bekeerd en gesticht worden, en hijzelf zal menigvuldige

vertroostingen van zijn arbeid ontvangen, zelfs in dit leven, en daarna de kroon der heerlijkheid die hem in de toekomende wereld weggelegd is.

Wanneer er in een gemeente meer dan één dienaar is, en dezen verschillende gaven hebben, mag ieder zich meer in het bijzonder toeleggen op de leer of op de vermaning, naar de gave waarin hij het meest uitmunt, en naar zij onderling overeenkomen.

Van het gebed na de prediking

Na het einde van de preek moet de dienaar dankzeggen voor de grote liefde Gods, in het zenden van Zijn Zoon Jezus Christus tot ons; voor de mededeling van Zijn Heilige Geest; voor het licht en de vrijheid van het heerlijke Evangelie, en voor de rijke en hemelse zegeningen daarin geopenbaard; zoals bijvoorbeeld de verkiezing, de roeping, de aanneming tot kinderen, de rechtvaardigmaking, de heiligmaking en de hoop der heerlijkheid; voor de wonderbare goedheid Gods in het bevrijden van het land van de antichristelijke duisternis en tirannie, en voor alle andere nationale bevrijdingen; voor de hervorming der religie; voor het verbond; en voor vele tijdelijke zegeningen.

Bidden voor het voortbestaan van het Evangelie en al zijn inzettingen in hun zuiverheid, kracht en vrijheid: de voornaamste en meest nuttige zaken van de preek tot enkele verzoeken omvormend; en biddend dat het in het hart moge blijven en vruchten voortbrengen.

Bidden om zich voor te bereiden op de dood en het oordeel, en te waken op de komst van onze Heere Jezus Christus: God smeken om de vergeving van de ongerechtigheden van onze heilige dingen, en de aanneming van ons geestelijk offer, door de verdienste en de bemiddeling van onze grote Hogepriester en Zaligmaker de Heere Jezus Christus.

En omdat het gebed dat Christus Zijn discipelen leerde, niet alleen een model van gebed is, maar in zichzelf een zeer volkomen gebed is, bevelen wij aan dat het ook in de gebeden der kerk gebruikt worde. En overwegende dat er, bij de bediening der sacramenten, de viering van openbare vastendagen en dankzeggingsdagen, en andere bijzondere gelegenheden, die aanleiding kunnen geven tot bijzondere verzoeken en dankzeggingen, iets in onze openbare gebeden uitgedrukt moet worden, (zoals het op dit ogenblik onze plicht is te bidden om een zegen over de Assemblée der godgeleerden, de legers te land en ter zee, tot verdediging van de Koning, het Parlement en het Koninkrijk) is hier iedere dienaar vrijgelaten om zich in zijn gebed, vóór of na de preek, op die gelegenheden toe te leggen: maar, wat de vorm betreft, wordt hem vrijheid gelaten, naardat God hem leidt en hem in godzaligheid en wijsheid bekwaamt om zijn plicht te vervullen.

Na het einde van het gebed worde een psalm gezongen, indien dit gevoeglijk kan geschieden. Waarna (tenzij er op dat ogenblik nog een andere inzetting van Christus

volgt die de gemeente aangaat) de dienaar de gemeente met een plechtige zegen heenzendt.

Van het Sacrament van de Doop

Van de bediening der sacramenten:

EN TEN EERSTE, VAN DE DOOP.

De doop mag niet onnodig uitgesteld worden, maar mag ook in geen geval door enig particulier persoon bediend worden, doch door een dienaar van Christus, geroepen om bedienaar der verborgenheden Gods te zijn.

Hij mag ook niet in particuliere plaatsen, of in het bijzonder, bediend worden, maar in de plaats van de openbare eredienst, en in het gezicht van de gemeente, waar het volk het meest gevoeglijk kan zien en horen; en niet op de plaatsen waar de doopvonten, in de tijd van het pausdom, ongepast en bijgelovig geplaatst werden.

Het kind dat gedoopt zal worden, moet, nadat de dienaar de avond tevoren gewaarschuwd is, door de vader, of (bij zijn noodzakelijke afwezigheid) door een christelijke vriend in zijn plaats, aangeboden worden, belijdende zijn vurig verlangen dat het kind gedoopt worde.

Vóór de doop moet de dienaar enige woorden van onderricht spreken over de instelling, de aard, het gebruik en de doeleinden van dit sacrament, aanwijzende,
"Dat het door onze Heere Jezus Christus is ingesteld. Dat het een zegel is van het verbond der genade, van onze inplanting in Christus en onze vereniging met Hem, van de vergeving der zonden, van de wedergeboorte, van de aanneming tot kinderen en van het eeuwige leven. Dat het water, in de doop, zowel het bloed van Christus voorstelt en betekent, dat alle schuld der zonde, oorspronkelijke en dadelijke, wegneemt, als de heiligende kracht van de Geest van Christus tegen de heerschappij der zonde en de verdorvenheid van onze zondige natuur. Dat dopen, of besprenkelen en wassen met water, de reiniging van de zonde betekent door het bloed en de verdienste van Christus, tezamen met de doding der zonde, en de opheffing tot een nieuw leven, krachtens de dood en opstanding van Christus: Dat de belofte gedaan wordt aan de gelovigen en hun nageslacht; en dat het nageslacht en de nakomelingen der gelovigen, binnen de kerk geboren, door hun geboorte deel hebben aan het verbond, en recht op het zegel daarvan, en op de uitwendige voorrechten der kerk, onder het evangelie, niet minder dan de kinderen van Abraham in de tijd van het Oude Testament; het verbond der genade, wat de zaak betreft, hetzelfde zijnde; en de genade Gods, en de vertroosting der gelovigen, overvloediger dan tevoren. Dat de Zoon van God de kleine kinderen tot Zich liet komen, hen omhelzende en zegenende, zeggende: Want derzulken is het Koninkrijk Gods. Dat de kinderen, door de doop, plechtig opgenomen worden in de schoot van de zichtbare kerk, onderscheiden van

de wereld en van hen die daarbuiten zijn, en verenigd met de gelovigen; en dat allen die in de naam van Christus gedoopt zijn, de duivel, de wereld en het vlees verzaken, en door hun doop verplicht zijn daartegen te strijden. Dat zij christenen zijn, en verbondsmatig heilig, vóór de doop, en daarom gedoopt worden. Dat de innerlijke genade en kracht van de doop niet gebonden zijn aan het ogenblik zelf waarop hij bediend wordt; en dat de vrucht en de kracht daarvan zich uitstrekken over de gehele loop van ons leven; en dat de uitwendige doop niet zo noodzakelijk is, dat het kind, bij gebreke daarvan, in gevaar van verdoemenis zou zijn, of de ouders schuldig zouden zijn, indien zij de inzetting van Christus niet verachten of verzuimen, wanneer en waar zij die kunnen hebben."

In deze of soortgelijke onderrichtingen moet de dienaar zijn eigen vrijheid en godvruchtige wijsheid gebruiken, naardat de onwetendheid of de dwalingen in de leer van de doop, en de stichting van het volk, het vereisen.

Hij moet ook allen die aanwezig zijn, vermanen,

"Dat zij terugzien op hun doop; dat zij zich bekeren van hun zonden tegen hun verbond met God; dat zij hun geloof aansporen; dat zij hun doop, en het verbond daardoor tussen God en hun zielen bezegeld, verbeteren en er een juist gebruik van maken."

Hij moet de ouders vermanen,

"Dat hij de grote barmhartigheid Gods jegens hem en zijn kind overweegt; dat hij het kind opvoedt in de kennis van de grondslagen van de christelijke religie, en in de leer en vermaning des Heeren; en dat hij hem het gevaar van Gods toorn voor zichzelf en voor het kind bekend maakt, indien hij nalatig is: zijn plechtige belofte eisend voor de vervulling van zijn plicht."

Nadat dit geschied is, moet het gebed vergezeld gaan van het woord der instelling, om het water voor dit geestelijk gebruik te heiligen; en de dienaar moet bidden tot dit of een soortgelijk doel:

"Dat de Heere, Die ons niet als vreemdelingen zonder het verbond der belofte heeft achtergelaten, maar ons geroepen heeft tot de voorrechten van Zijn inzettingen, Zich gewaardige op dit ogenblik Zijn eigen inzetting van de doop te heiligen en te zegenen. Dat Hij de innerlijke doop van Zijn Geest verenige met de uitwendige doop met water; dat Hij deze doop voor het kind make tot een zegel van de aanneming tot kind, de vergeving der zonden, de wedergeboorte en het eeuwige leven, en alle andere beloften van het verbond der genade: Opdat het kind geplant worde in de gelijkenis van de dood en opstanding van Christus; en opdat het, nadat het lichaam der zonde in hem vernietigd is, God diene in nieuwheid des levens al zijn dagen."

Vervolgens moet de dienaar naar de naam van het kind vragen; nadat deze hem gezegd is, moet hij zeggen (het kind bij zijn naam noemende)

Ik doop u in de naam van de Vader, en van de Zoon, en van de Heilige Geest.

Bij het uitspreken van deze woorden moet hij het kind met water dopen, hetgeen, wat de wijze van doen betreft, niet alleen geoorloofd is, maar voldoende en zeer gepast, door het water over het gezicht van het kind te gieten of te sprenkelen, zonder enige andere ceremonie toe te voegen.

Nadat dit geschied is, moet hij dankzeggen en bidden, tot dit of hetzelfde doel:

"Met alle dankbaarheid erkennende, dat de Heere waarachtig en getrouw is in de vervulling van het verbond en de barmhartigheid. Dat Hij goed en barmhartig is, niet alleen omdat Hij ons onder Zijn heiligen rekent, maar ook omdat het Hem behaagt aan onze kinderen dit bijzondere blijk en kenteken van Zijn liefde in Christus te verlenen. Dat Hij, in Zijn waarheid en bijzondere voorzienigheid, dagelijks sommigen in de schoot van Zijn kerk opneemt, opdat zij deel mogen hebben aan Zijn onschatbare weldaden, verworven door het bloed van Zijn geliefde Zoon, tot bestendiging en groei van Zijn kerk.

En biddende dat de Heere Zijn onuitsprekelijke gunst dagelijks meer moge voortzetten en bevestigen: Dat Hij het kind, nu gedoopt en plechtig opgenomen in het huis des geloofs, wil ontvangen onder Zijn vaderlijke bescherming en verdediging, en zich zijner herinnere met de gunst die Hij Zijn volk betoont; dat, indien het uit dit leven weggenomen wordt in zijn kindsheid, de Heere, Die rijk is in barmhartigheid, het moge behagen het in heerlijkheid op te nemen; en indien het leeft, en tot de jaren des onderscheids komt, dat de Heere het zo door Zijn woord en Zijn Geest onderwijze, en zijn doop voor hem werkzaam make, en het zo door Zijn goddelijke kracht en genade ondersteune, dat het door het geloof mag zegevieren tegen de duivel, de wereld en het vlees, totdat het ten laatste een volkomen en eindelijke overwinning behaalt, en zo door de kracht Gods door het geloof bewaard worde tot zaligheid, door Jezus Christus onze Heere."

Van het Sacrament van het Avondmaal des Heeren

De gemeenschap of het Avondmaal des Heeren moet dikwijls gehouden worden; maar de frequentie kan overwogen en bepaald worden door de dienaren en andere regeerders van de kerk van elke gemeente, naardat zij het meest gevoeglijk achten voor het gemak en de stichting van het volk dat aan hun zorg is toevertrouwd. En, wanneer het bediend wordt, achten wij het gepast dat dit geschiedt na de morgenpreek.

De onwetenden en de aanstootgevenden zijn niet geschikt om het sacrament van het Avondmaal des Heeren te ontvangen.

Wanneer dit sacrament niet gevoeglijk dikwijls bediend kan worden, is het nodig dat er op de zaterdag vóór de bediening ervan een openbare waarschuwing gegeven wordt, en dat, hetzij op dat ogenblik, hetzij op enige dag van die week, iets geleerd

worde aangaande die inzetting en de behoorlijke voorbereiding op en deelneming daaraan, opdat, door het naarstig gebruik van alle middelen die God daartoe geheiligd heeft, zowel in het openbaar als in het bijzonder, allen beter voorbereid tot dat hemelse feestmaal mogen komen.

Wanneer de dag van de bediening aanbreekt, zal de dienaar, na zijn preek en gebed beëindigd te hebben, een korte vermaning houden:

"Uitdrukkende de onschatbare weldaad die wij door dit sacrament hebben, tezamen met de doeleinden en het gebruik ervan; uiteenzettende de grote noodzaak dat onze vertroostingen en krachten daardoor vernieuwd worden in deze onze pelgrimstocht en strijd: hoe nodig het is dat wij daartoe naderen met kennis, geloof, bekering, liefde, en met zielen die hongeren en dorsten naar Christus en Zijn weldaden; hoe groot het gevaar is van onwaardig eten en drinken.

Vervolgens waarschuwt hij, in de naam van Christus, enerzijds allen die onwetend, aanstootgevend, goddeloos zijn, of die in enige zonde of overtreding leven tegen hun kennis of geweten in, dat zij het niet wagen aan die heilige tafel te komen; hun tonende dat wie onwaardig eet en drinkt, zichzelf een oordeel eet en drinkt; en, anderzijds, nodigt en bemoedigt hij op bijzondere wijze allen die gebukt gaan onder het gevoel van de last van hun zonden en de vrees voor de toorn, en verlangen tot een groter voortgang in de genade te komen dan zij nog bereikt hebben, om tot de tafel des Heeren te komen; hun verzekerende, in dezelfde naam, verlichting, verkwikking en sterkte voor hun zwakke en vermoeide zielen."

Na deze vermaning, waarschuwing en uitnodiging, terwijl de tafel tevoren welvoeglijk gedekt en zo geplaatst is dat de communicanten er ordelijk omheen of daarnaast kunnen zitten, moet de dienaar de handeling beginnen met het heiligen en zegenen van de elementen van brood en wijn die voor hem gezet zijn, (het brood in gemakkelijke en gepaste schalen, zo toebereid dat het, na door hem gebroken en gegeven te zijn, onder de communicanten uitgedeeld kan worden; de wijn ook in grote bekers), eerst met weinige woorden getoond hebbende dat deze anderszins gewone elementen nu afgezonderd en geheiligd zijn tot dit heilige gebruik, door het woord der instelling en het gebed.

Men leze de woorden der instelling uit de Evangelisten, of uit de eerste Zendbrief van de apostel Paulus aan de Korinthiërs, hfdst. 11:23. Ik heb van de Heere ontvangen, enz. tot vers 27 (*1 Korinthe 11:23-27*), hetwelk de dienaar, wanneer hij het nodig acht, mag verklaren en toepassen.

Dat het gebed, de dankzegging of de zegening van het brood en de wijn aldus zij:

"Met de ootmoedige en oprechte erkenning van de grootheid van onze ellende, waarvan noch mens, noch engel ons kon verlossen, en van onze grote onwaardigheid ten aanzien van de geringste van alle barmhartigheden Gods; God danken voor al Zijn weldaden, en in het bijzonder voor die grote weldaad van onze verlossing, de liefde van God de Vader, de lijdens en de verdiensten van de Heere Jezus Christus,

de Zoon van God, waardoor wij verlost zijn; en voor alle middelen der genade, het Woord en de sacramenten; en voor dit sacrament in het bijzonder, waardoor Christus, en al Zijn weldaden, ons toegepast en verzegeld worden, welke, ondanks de onthouding ervan aan anderen, ons uit grote barmhartigheid voortgezet worden, na zoveel en langdurig misbruik van dat alles.

Belijden dat er geen andere naam onder de hemel is waardoor wij behouden kunnen worden, dan de naam van Jezus Christus, door Wie alleen wij vrijheid en leven ontvangen, toegang hebben tot de troon der genade, toegelaten worden om aan Zijn eigen tafel te eten en te drinken, en verzegeld worden door Zijn Geest tot een verzekering van gelukzaligheid en eeuwig leven.

God, de Vader aller barmhartigheden en de God van alle vertroosting, ernstig bidden dat Hij ons Zijn goedertieren tegenwoordigheid en de krachtige werking van Zijn Geest in ons verlene; opdat Hij deze elementen, zowel het brood als de wijn, heilige, en Zijn eigen inzetting zegene, opdat wij door het geloof het lichaam en het bloed van Jezus Christus, voor ons gekruisigd, mogen ontvangen, en ons daarmee mogen voeden, opdat Hij één worde met ons en wij met Hem, opdat Hij in ons leve en wij in Hem, en voor Hem die ons liefhad en Zichzelf voor ons overgaf."

Dit alles moet hij trachten te verrichten met de gepaste gevoelens die bij zulk een heilige handeling passen, en dezelfde ook bij het volk opwekken.

Nadat de elementen door het Woord en het gebed geheiligd zijn, moet de dienaar, aan de tafel staande, het brood in zijn hand nemen en zeggen, met deze woorden (of andere soortgelijke, door Christus of Zijn apostel bij deze gelegenheid gebruikt)

"Naar de heilige instelling, het gebod en het voorbeeld van onze gezegende Zaligmaker Jezus Christus, neem ik dit brood en, na dankgezegd te hebben, breek ik het en geef het u; (hier moet de dienaar, die ook zelf zal communiceren, het brood breken en het aan de communicanten geven;) "Neemt en eet; dit is het lichaam van Christus, dat voor u gebroken is; doet dit tot Zijn gedachtenis."

Evenzo moet de dienaar de beker nemen en zeggen, met deze woorden (of andere soortgelijke, door Christus of de apostel bij dezelfde gelegenheid gebruikt):

"Naar de instelling, het gebod en het voorbeeld van onze Heere Jezus Christus, neem ik deze beker en geef hem u; (hier geeft hij hem aan de communicanten) Deze beker is het nieuwe verbond in het bloed van Christus, dat vergoten wordt tot vergeving van de zonden van velen: drinkt allen daaruit."

Nadat allen gecommuniceerd hebben, mag de dienaar hen met weinige woorden de genade Gods in Jezus Christus, in dit sacrament betoond, indachtig maken; en hen vermanen waardiglijk van Hem te wandelen."

De dienaar moet God plechtig danken,

"Voor Zijn rijke barmhartigheid en Zijn onschatbare goedheid, hun in dit sacrament betoond; en de vergeving smeken van de gebreken van de gehele dienst, en de goedertieren bijstand van Zijn goede Geest, opdat zij mogen wandelen met de kracht van die genade, zoals het betaamt hun die zulke grote beloften van zaligheid ontvangen hebben."

De collecte voor de armen moet zo geordend worden dat geen deel van de openbare eredienst daardoor belemmerd wordt.

Van de heiliging van de dag des Heeren

Aan de dag des Heeren moet vooraf gedacht worden, zodat alle wereldse zaken van onze gewone bezigheden tijdig geordend en terzijde gesteld kunnen worden, opdat zij geen beletsel zijn voor de behoorlijke heiliging van de dag wanneer deze aanbreekt.

De gehele dag moet als heilig voor de Heere gevierd worden, zowel in het openbaar als in het bijzonder, zijnde de christelijke sabbat. Daartoe is het nodig dat er de gehele dag een heilige rust of ophouding zij van alle onnodige arbeid, en een onthouding, niet alleen van alle spelen en tijdverdrijven, maar ook van alle wereldse woorden en gedachten.

Dat de maaltijden op die dag zo geregeld worden dat noch de dienstboden onnodig van de openbare eredienst weerhouden worden, noch enig ander persoon verhinderd wordt die dag te heiligen. Dat er particuliere voorbereidingen zijn van ieder persoon en gezin, door gebed voor zichzelf, en opdat God de dienaar helpe, en zijn bediening zegene; en door andere heilige oefeningen, die hen mogen bekwamen tot een gemakkelijker gemeenschap met God in Zijn openbare inzettingen.

Dat het gehele volk zich zo tijdig vergadere voor de openbare eredienst, dat de gehele gemeente van het begin af aanwezig is, en met één hart zich plechtig verenige in alle delen van de openbare eredienst, en niet vertrekke dan na de zegen.

Dat de tijd die vrij overblijft, tussen of na de plechtige samenkomsten van de gemeente in het openbaar, besteed worde aan lezing, overdenking, herhaling van de preken; in het bijzonder door hun gezinnen te roepen om rekenschap te geven van hetgeen zij gehoord hebben, en hen te catechiseren, heilige onderhoudingen, gebed om zegen over de openbare inzettingen, het zingen van psalmen, het bezoeken van de zieken, het bijstaan van de armen en andere dergelijke plichten van godzaligheid, liefdadigheid en barmhartigheid, die de sabbat tot een verlustiging maken.

Van de plechtige voltrekking van het huwelijk

HOEWEL het huwelijk geen sacrament is, noch eigen aan de kerk Gods, maar gemeen aan het gehele mensdom en van openbaar belang in iedere gemeenschap; toch, aangezien zij die trouwen dit in de Heere doen, en bijzondere behoefte hebben aan onderricht, leiding en vermaning uit het Woord Gods, bij het intreden in die nieuwe staat, en aan de zegen Gods over hen, achten wij het gepast dat het huwelijk plechtig voltrokken wordt door een wettige dienaar van het Woord, opdat hij hen moge raden en voor een zegen over hen moge bidden.

Het huwelijk moet zijn tussen één man en één vrouw; en dezen mogen zich niet bevinden binnen de graden van bloedverwantschap of aanverwantschap die door het Woord Gods verboden zijn; en de aanstaande echtgenoten moeten van bezonnen leeftijd zijn, bekwaam om hun eigen keuze te maken, of, om goede redenen, hun wederzijdse instemming te geven.

Alvorens het huwelijk tussen enige personen plechtig te voltrekken, zal de dienaar het voornemen tot het huwelijk drie rustdagen tevoren afkondigen, in de gemeente, op de plaats of plaatsen van hun meest gewone en bestendige verblijf, respectievelijk. En van deze afkondiging moet de dienaar die hen in de echt zal verbinden, voldoende getuigenis hebben, alvorens over te gaan tot de plechtige voltrekking van het huwelijk.

Vóór de afkondiging van hun voornemen (indien de aanstaande echtgenoten minderjarig zijn), moet de toestemming van de ouders, of van andere personen onder wier macht zij zich bevinden (ingeval de ouders overleden zijn), bekendgemaakt worden aan de kerkelijke ambtsdragers van die gemeente, opdat daarvan aantekening gehouden worde.

Hetzelfde moet in acht genomen worden bij de handelingen van alle anderen, ook al zijn zij meerderjarig, wier ouders nog leven, voor hun eerste huwelijk.

En, bij latere huwelijken van een van die partijen, zal men hen aansporen niet te trouwen zonder eerst hun ouders daarvan in kennis te stellen (indien dit gevoeglijk kan geschieden), trachtend hun toestemming te verkrijgen.

De ouders mogen hun kinderen niet dwingen te trouwen zonder hun vrije instemming, noch hun eigen toestemming weigeren zonder rechtvaardige oorzaak.

Nadat het voornemen of het huwelijkscontract afgekondigd is, mag het huwelijk niet lang uitgesteld worden. Daarom moet de dienaar, na behoorlijk gewaarschuwd te zijn, en zonder dat er iets tegen is, het openlijk voltrekken op de door de overheid voor de openbare eredienst aangewezen plaats, in tegenwoordigheid van een voldoend aantal geloofwaardige getuigen, op een gepast uur van de dag, in enige tijd van het jaar, behalve op een dag van openbare verootmoediging. En wij raden aan dat het niet op de dag des Heeren zij.

En omdat alle betrekkingen geheiligd worden door het Woord en het gebed, moet de dienaar bidden opdat zij gezegend worden, tot dit doel:

"Onze zonden erkennende, waardoor wij minder geworden zijn dan de geringste van alle barmhartigheden Gods, en Hem geprikkeld hebben om al onze genoegens te verbitteren; ernstig, in de naam van Christus, de Heere smekend (Wiens tegenwoordigheid en gunst het geluk van elke staat is, en elke betrekking verzoet) dat Hij hun deel zij, en hen bezitte en aanneme in Christus, die nu verenigd zullen worden in de eerbare staat des huwelijks, het verbond van hun God: en dat Hij, zoals Hij hen door Zijn voorzienigheid samengebracht heeft, hen door Zijn Geest heilige, hun een nieuwe gemoedsgesteldheid gevende, passend bij hun nieuwe staat; hen verrijkende met alle genaden om de plichten te vervullen, de genoegens te genieten, de zorgen te dragen en de verzoekingen te weerstaan die die staat vergezellen, zoals christenen betaamt."

Nadat het gebed beëindigd is, is het gepast dat de dienaar hun kort verklaart, uit de Schrift,

"De instelling, het gebruik en de doeleinden van het huwelijk, met de huwelijksplichten die zij, met alle trouw, elkander moeten bewijzen; hen aansporende het heilige Woord Gods te bestuderen, opdat zij mogen leren door het geloof te leven, en tevreden te zijn te midden van alle huwelijkse zorgen en moeilijkheden, de naam Gods heiligende, in een dankbaar, matig en heilig gebruik van alle echtelijke genoegens; veel biddende met elkander en voor elkander; over elkander wakende en elkander opwekkende tot liefde en goede werken; en samenlevende als mede-erfgenamen van de genade des levens."

Na de plechtige verklaring van de aanstaande echtgenoten, voor het aangezicht van de grote God, Die alle harten doorzoekt, en aan Wie zij op de laatste dag strikte rekenschap zullen moeten afleggen, dat, indien iemand van hen enige oorzaak weet, door voorafgaand contract of anderszins, waardoor zij niet wettig tot het huwelijk mogen overgaan, hij die nu ontdekke; zal de dienaar (indien geen beletsel erkend wordt) eerst de man de vrouw bij de rechterhand doen nemen, zeggende deze woorden:

Ik, [...], neem u, [...], tot mijn vrouw, en beloof en verbind mij, in de tegenwoordigheid Gods en voor deze gemeente, u een liefdevolle en getrouwe echtgenoot te zijn, totdat God ons door de dood scheidt.

Dan zal de vrouw de man bij de rechterhand nemen, en deze woorden zeggen:

Ik, [...], neem u, [...], tot mijn man, en beloof en verbind mij, in de tegenwoordigheid Gods en voor deze gemeente, u een liefdevolle, getrouwe en gehoorzame echtgenote te zijn, totdat God ons door de dood scheidt.

Dan zal, zonder enige andere plechtigheid, de dienaar, in tegenwoordigheid van de gemeente, hen man en vrouw verklaren, naar de inzetting Gods; en zo de handeling

besluiten met een gebed tot dit doel:

"Dat het de Heere behage Zijn eigen inzetting met Zijn zegen te vergezellen, Hem biddende dat Hij de nu getrouwde personen verrijke, zowel met andere onderpanden van Zijn liefde, als in het bijzonder met de genoegens en de vruchten van het huwelijk, tot lof van Zijn overvloedige barmhartigheid, in en door Christus Jezus."

Er moet zorgvuldig een register bijgehouden worden, waarin onmiddellijk de namen van de aanstaande echtgenoten aangetekend worden, met de datum van hun huwelijk, in een daartoe bestemd boek, opdat allen die daarbij belang hebben, dit kunnen raadplegen.

Van het bezoeken van de zieken

Het is de plicht van de dienaar niet alleen het volk dat hem toevertrouwd is, in het openbaar te onderwijzen, maar ook in het bijzonder; en hen in het bijzonder te vermanen, aan te sporen, te bestraffen en te vertroosten, bij alle geschikte gelegenheden, voor zover zijn tijd, zijn krachten en zijn persoonlijke veiligheid het toelaten.

Hij moet hen, in tijd van gezondheid, vermanen zich voor te bereiden op de dood; en, te dien einde, moeten zij dikwijls met hun dienaar overleg plegen over de staat van hun zielen; en, in tijden van ziekte, tijdig en op tijd zijn raad en hulp begeren, voordat hun krachten en verstand hun ontvallen.

Tijden van ziekte en verdrukking zijn bijzondere gelegenheden, door God in zijn hand gelegd, om een woord ter rechter tijd te bedienen aan vermoeide zielen: want dan zijn de gewetens der mensen meer wakker, of behoren dat te zijn, om aan hun geestelijke staat voor de eeuwigheid te denken; en Satan maakt daarvan ook dan gebruik om hen meer te bezwaren met smartelijke en zware verzoekingen: daarom moet de dienaar, gezonden zijnde en tot de zieke komende, zich met alle tederheid en liefde toeleggen om enig geestelijk goed aan zijn ziel te bedienen, tot dit doel.

Uitgaande van de overweging van de tegenwoordige ziekte, kan hij hem uit de Schriften onderrichten, dat ziekten niet bij toeval komen, of alleen door onmatigheid des lichaams, maar door de wijze en geordende leiding van Gods goede hand aan ieder bijzonder persoon die erdoor getroffen wordt. En dat, of het hem nu opgelegd wordt uit mishagen om de zonde, tot zijn verbetering en beterschap, of om zijn genaden te beproeven en te oefenen, of om andere bijzondere en uitnemende doeleinden, al zijn lijden zal strekken tot zijn welzijn, en zal medewerken ten goede, indien hij zich oprecht beijvert een geheiligd gebruik te maken van Gods bezoeking, Zijn kastijding niet verachtende, noch moede wordende van Zijn bestraffing.

Indien hij vermoedt dat hij onwetend is, zal hij hem onderzoeken in de beginselen der religie, inzonderheid in hetgeen bekering en geloof betreft; en, zoals hij het gepast acht, hem onderrichten in de aard, het gebruik, de voortreffelijkheid en de

noodzaak van die genaden, alsook in hetgeen het verbond der genade betreft en Christus, de Zoon Gods, de Middelaar daarvan, en in hetgeen betreft de vergeving der zonden door het geloof in Hem.

Hij zal de zieke vermanen zichzelf te onderzoeken, zijn vroegere wandel en zijn staat jegens God te onderzoeken en te beproeven.

En indien de zieke enige zwarigheid, twijfel of verzoeking die hem aanvalt, verklaart, zullen hem onderrichtingen en oplossingen gegeven worden om hem te bevredigen en op te lossen.

Indien het blijkt dat hij geen behoorlijk besef van zijn zonden heeft, moet men trachten hem te overtuigen van zijn zonden, van de schuld en het verdiende loon daarvan; van de bezoedeling en verontreiniging die de ziel daardoor oploopt; en van de vloek der wet, en de toorn Gods, daaraan verschuldigd; opdat hij daardoor waarlijk aangedaan en verootmoedigd worde: en voorts het gevaar bekend maken van het uitstellen van de bekering, en van het verwaarlozen der zaligheid op enig ogenblik dat zij hem aangeboden wordt; om zijn geweten op te wekken, en hem op te wekken uit een dwaze en zorgeloze toestand, om de gerechtigheid en de toorn Gods te vatten, waarvoor niemand kan bestaan, dan hij die, in zichzelf verloren, zich door het geloof aan Christus vastklemt.

Indien hij zich beijverd heeft te wandelen in de wegen der heiligheid en God oprecht te dienen, hoewel niet zonder vele gebreken en zwakheden; of indien zijn geest gebroken is door het besef van zonde, of neergeslagen door het gemis van het gevoel van Gods gunst; dan zal het gepast zijn hem op te richten, hem de onverdiendheid en volheid van Gods genade voorstellend, de genoegzaamheid van de gerechtigheid in Christus, de aanbiedingen van genade in het evangelie, dat allen die zich bekeren en met hun gehele hart geloven in Gods barmhartigheid door Christus, hun eigen gerechtigheid verzakende, leven en zaligheid in Hem zullen hebben. Het kan ook nuttig zijn hem te tonen dat de dood geen geestelijk kwaad te vrezen heeft voor hen die in Christus zijn, omdat de zonde, de angel des doods, door Christus weggenomen is, Die allen die de Zijnen zijn, verlost heeft van de vrees des doods, over het graf getriomfeerd heeft, ons de overwinning gegeven heeft, Zelf in de heerlijkheid ingegaan is om een plaats voor Zijn volk te bereiden: zodat noch leven, noch dood hen zal kunnen scheiden van de liefde Gods in Christus, in Wie de zodanigen verzekerd zijn, hoewel zij nu in het stof gelegd moeten worden, een blijde en heerlijke opstanding tot het eeuwige leven te verkrijgen.

Ook kan men hem aanraden zich te wachten voor een slecht gegronde overtuiging van barmhartigheid, of van de goede staat van zijn zaak voor de hemel, zodat zij aan alle verdienste in zichzelf verzaken, en zich geheel steunen op God om barmhartigheid te verkrijgen, in de enige verdiensten en bemiddeling van Jezus Christus, Die zich verbonden heeft nooit te verwerpen hen die in waarheid en oprechtheid tot Hem komen. Ook moet men er zorg voor dragen dat de zieke niet neergeslagen worde door wanhoop, door zulk een strenge voorstelling van de toorn Gods die hem om zijn zonden toekomt, dat deze niet verzacht worde door een

verstandig voorstel van Christus en Zijn verdienste als een deur der hoop voor iedere boetvaardige gelovige.

Wanneer de zieke rustiger is, minder gestoord kan worden, en andere noodzakelijke diensten om hem heen minder belemmerd worden, zal de dienaar, indien hij dit verlangt, met hem en voor hem bidden, in deze zin:

"Belijdende en betreurende de oorspronkelijke en dadelijke zonde; de ellendige staat van allen van nature, als kinderen des toorns en onder de vloek; erkennende dat alle ziekten, kwalen, de dood en de hel zelf, de eigen gevolgen en uitwerkselen daarvan zijn; de barmhartigheid Gods voor de zieke afsmekend, door het bloed van Christus; God biddende dat Hij zijn ogen opene, hem zijn zonden ontdekke, hem doe zien dat hij in zichzelf verloren is, hem de oorzaak bekend make waarom God hem slaat, zijn ziel Jezus Christus openbare tot gerechtigheid en leven, hem Zijn Heilige Geest geve, om geloof te scheppen en te versterken om zich aan Christus vast te klemmen, om in hem troostrijke bewijzen van Zijn liefde te werken, om hem te wapenen tegen verzoekingen, om zijn hart van de wereld af te trekken, om zijn tegenwoordige bezoeking te heiligen, om hem geduld en kracht te schenken om die te dragen, en om hem volharding in het geloof te geven tot het einde.

Dat, indien God zijn dagen wil verlengen, Hij Zich gewaardige alle middelen tot zijn herstel te zegenen en te heiligen; dat Hij de ziekte wegneme, zijn krachten vernieuwe, en hem in staat stelle waardiglijk van God te wandelen, door een getrouwe gedachtenis en naarstige onderhouding van de geloften en beloften van heiligheid en gehoorzaamheid die de mensen gewoonlijk doen in tijd van ziekte, opdat hij God verheerlijke in wat hem nog van het leven overblijft.

En, indien God besloten heeft zijn dagen met deze tegenwoordige bezoeking te beëindigen, dat hij zulk een bewijs vinde van de vergeving van al zijn zonden, van zijn deel in Christus, en van het eeuwige leven door Christus, dat het zijn inwendige mens doe vernieuwen, terwijl zijn uitwendige mens vergaat; opdat hij de dood zonder vrees moge aanschouwen, zich geheel en zonder aarzeling op Christus moge werpen, verlangen ontbonden te worden en met Christus te zijn, en zo het einde van zijn geloof, de zaligheid zijner ziel, moge ontvangen, door de enige verdiensten en voorbede van de Heere Jezus Christus, onze enige, alles-genoegzame Zaligmaker en Verlosser."

De dienaar zal hem ook vermanen (wanneer daartoe aanleiding is) om zijn huis in orde te brengen en zo ongemakken te voorkomen; om zorg te dragen voor de betaling van zijn schulden, en om te herstellen of te voldoen wat hij verkeerd gedaan heeft; om zich te verzoenen met hen met wie hij in onmin geweest is, en om alle mensen hun overtredingen tegen hem volkomen te vergeven, gelijk hij vergeving verwacht uit de hand Gods.

Ten slotte kan de dienaar deze gelegenheid te baat nemen om hen die de zieke omringen, te vermanen hun eigen sterfelijkheid te overwegen, tot de Heere weder te keren en vrede met Hem te maken; dat zij zich in gezondheid voorbereiden op ziekte,

dood en oordeel; en dat zij al de dagen van hun bestemde tijd wachten totdat hun verandering komt, opdat, wanneer Christus, Die ons leven is, zal verschijnen, ook zij met Hem mogen verschijnen in heerlijkheid.

Van de begrafenis van de doden

WANNEER iemand uit dit leven scheidt, worde het lichaam, op de dag der begrafenis, welvoeglijk vergezeld van het huis naar de daartoe aangewezen plaats voor de openbare begrafenis, en aldaar onmiddellijk begraven, zonder enige plechtigheid.

En omdat de gewoonte van knielen en bidden bij of naar het lichaam, en andere dergelijke gebruiken, op de plaats waar het ligt voordat het naar het graf gedragen wordt, bijgelovig zijn; en omdat het bidden, lezen en zingen, zowel bij het gaan naar het graf als daarbij, grovelijk misbruikt is, op geen enkele wijze de doden ten goede komt, en op vele manieren schadelijk gebleken is voor de levenden; laten wij daarom al die dingen achterwege.

Nochtans achten wij het zeer gepast dat de christelijke vrienden die het lichaam vergezellen naar de daartoe aangewezen plaats voor de openbare begrafenis, zich toeleggen op overdenkingen en onderhoudingen die bij de gelegenheid passen, en dat de dienaar, zoals bij andere gelegenheden, ook op dit ogenblik, indien hij aanwezig is, hen hun plicht indachtig make.

Dat dit niet zo verstaan worde dat enige burgerlijke eer of eerbetoon bij de begrafenis, passend bij de rang en staat van de overledene, terwijl hij leefde, ontzegd wordt.

Van het plechtig openbaar vasten

WANNEER enige grote en merkwaardige oordelen aan een volk opgelegd worden, of blijkbaar dreigend zijn, of om enige buitengewone tergingen, klaarblijkelijk verdiend; alsook wanneer enige bijzondere zegen gezocht en verkregen moet worden, is het plechtig openbaar vasten (dat de gehele dag moet voortduren) een plicht die God van die natie of dat volk verwacht.

Een godsdienstig vasten vereist een volkomen onthouding, niet alleen van alle spijs (tenzij lichaamszwakte klaarblijkelijk verhindert het tot het einde van het vasten vol te houden, in welk geval iets, doch met grote matigheid, genomen mag worden om de natuur te ondersteunen, wanneer zij op het punt staat te bezwijken), maar ook van alle wereldse arbeid, gesprekken en gedachten, en van alle lichamelijke genoegens en dergelijke (hoewel op andere gelegenheden geoorloofd), van kostbare kleding,

sieraden en dergelijke, gedurende het vasten; en nog veel meer van al hetgeen van aard of gebruik aanstootgevend en ergerlijk is, zoals opzichtige dracht, wulpse gewoonten en gebaren, en andere ijdelheden van beide geslachten. Wij bevelen alle dienaren aan, in hun plaatsen, om met naarstigheid en ijver te bestraffen, zoals bij andere gelegenheden, en in het bijzonder bij een vasten, zonder aanzien des persoons, wanneer daartoe aanleiding is.

Vóór de openbare samenkomst moet ieder gezin en iedere afzonderlijke persoon alle godsdienstige zorg gebruiken om hun harten voor te bereiden op zulk een plechtig werk, en vroeg in de gemeente aanwezig zijn.

Het grootste deel van de dag zal, zoals gevoeglijk is, besteed worden aan het openbaar lezen en de prediking van het Woord, met het zingen van psalmen, om de gepaste gevoelens voor zulk een plicht op te wekken, maar bovenal aan het gebed, tot dit of een soortgelijk doel:

"De grote Majesteit Gods, de Schepper, Onderhouder en opperste Regeerder van de gehele wereld, eer gevende, om ons zo met een heilige eerbied en vreze voor Hem aan te doen; Zijn menigvuldige, grote en tedere barmhartigheden erkennende, in het bijzonder jegens de kerk en de natie, om onze harten daardoor krachtiger te vermurwen en te verootmoedigen voor Hem; ootmoedig de zonden van allerlei aard belijdende, met hun onderscheiden verzwaringen; de rechtvaardige oordelen Gods rechtvaardigende, als veel minder dan onze zonden verdienen; maar ootmoedig en vurig Zijn barmhartigheid en genade afsmekend voor ons, de kerk en de natie, voor onze koning en alle overheden, en voor alle anderen voor wie wij behoren te bidden (naar de tegenwoordige nood het vereist) met meer bijzondere aandrang en uitbreiding dan bij andere gelegenheden; door het geloof de beloften en de goedheid Gods toepassend voor de vergeving, de hulp en de bevrijding van de kwaden die gevoeld, gevreesd of verdiend worden; en voor het verkrijgen van de zegeningen die wij nodig hebben en verwachten; tezamen met de gehele en eeuwige overgave van onszelf aan de Heere."

In dit alles moeten de dienaren, die de mond van het volk tot God zijn, van harte spreken, na een ernstige en volledige voorafgaande overweging daarvan, opdat zowel zijzelf als hun volk daardoor sterk aangedaan, ja zelfs erdoor vertederd worden, in het bijzonder over de droefheid om hun zonden; opdat het waarlijk een dag zij van diepe verootmoediging en droefheid der ziel.

Er moet een bijzondere keuze gemaakt worden van de Schriftgedeelten die gelezen zullen worden, en van de stof voor de prediking, die het best de harten der hoorders kunnen bewerken voor de bijzondere zaak van de dag, en hen het meest tot verootmoediging en bekering geneigd maken: het meest aandringend op die bijzonderheden die de waarneming en de ervaring van iedere dienaar hem zeggen het meest bevorderlijk te zijn voor de stichting en de hervorming van die gemeente waaraan hij predikt.

Vóór het einde van de openbare plichten moet de dienaar, in zijn eigen naam en die van het volk, hun hart en het zijne verbinden om des Heeren te zijn, met het beleden voornemen en besluit om alles te hervormen wat verkeerd is onder hen, en meer in het bijzonder de zonden waaraan zij het meest opvallend schuldig geweest zijn; en tot God te naderen, en nauwer en getrouwer met Hem te wandelen in nieuwe gehoorzaamheid, dan ooit tevoren.

Hij moet het volk ook met alle aandrang vermanen, dat het werk van die dag niet eindigt met de openbare plichten daarvan, maar dat zij de rest van de dag, en van hun gehele leven, moeten verbeteren, door in het bijzonder, in zichzelf en in hun gezinnen, al die godvruchtige gevoelens en besluiten te versterken die zij in het openbaar beleden hebben, opdat deze zich voor altijd in hun harten vestigen, en zijzelf gevoeliger mogen bevinden dat God een liefelijke reuk in Christus geroken heeft van hun verrichtingen, en jegens hen verzoend wordt, door genadige antwoorden, in de vergeving der zonden, in het wegnemen van de oordelen, in het voorkomen of afwenden van plagen, en in het schenken van zegeningen, passend bij de toestand en de gebeden van Zijn volk, door Jezus Christus.

Behalve de plechtige en algemene vastendagen die door de overheid bevolen worden, achten wij het geoorloofd dat, bij andere gelegenheden, gemeenten vastendagen mogen houden, naardat de goddelijke voorzienigheid hun een bijzondere aanleiding geeft; en ook dat gezinnen hetzelfde mogen doen, zodat het niet zij op de dagen waarop de gemeente waartoe zij behoren, samen moet komen om te vasten, of voor andere openbare plichten van eredienst.

Van de openbare viering van dankdagen

WANNEER zulk een dag gehouden zal worden, zal daarvan, en van de gelegenheid waarbij hij gehouden wordt, tijdig kennis gegeven worden, opdat het volk zich er beter op kan voorbereiden.

Wanneer de dag aangebroken is, en de gemeente vergaderd (na de particuliere voorbereidingen), moet de dienaar beginnen met een woord van vermaning, om het volk aan te sporen tot de plicht waarvoor het vergaderd is, en met een kort gebed om de bijstand en de zegen Gods af te smeken (zoals bij andere samenkomsten voor de openbare eredienst) naar de bijzondere gelegenheid van hun samenkomst.

Dat hij daarna een beknopt verhaal geve van de verkregen bevrijding, of de ontvangen barmhartigheid, of van hetgeen ook die samenkomst van de gemeente veroorzaakt moge hebben, opdat allen het beter mogen verstaan, of zich ervan bewust zijn, en er meer door aangedaan worden.

En, aangezien het zingen van psalmen de meest gepaste inzetting is om vreugde en dankzegging uit te drukken, worde enige psalm of psalmen, daartoe passend, gezongen, vóór of na het lezen van enig gedeelte van het Woord, passend bij de

tegenwoordige zaak.

Vervolgens ga de dienaar die zal prediken, over tot een verdere vermaning en gebed vóór zijn preek, met bijzondere betrekking op het tegenwoordige werk; waarna hij predike over enige Schrifttekst, passend bij de gelegenheid.

Na het einde van de preek moet hij niet alleen bidden, zoals bij andere gelegenheden na de prediking, met gedachtenis van de behoeften van de Kerk, de Koning en de Staat (indien deze vóór de preek achterwege gelaten zijn), maar zich uitbreiden in de behoorlijke en plechtige dankzegging voor de vroegere barmhartigheden en bevrijdingen; maar meer in het bijzonder voor hetgeen hen thans tot dankzegging bijeenroept: met de ootmoedige bede dat de gewone barmhartigheden Gods mogen voortduren en vernieuwd worden, naar het nodig is, en heiligende genade om er een goed gebruik van te maken. En zo, na nog een psalm gezongen te hebben, passend bij de barmhartigheid, zende hij de gemeente heen met een zegen, opdat zij een gevoeglijke tijd hebben voor hun maaltijd en verkwikking.

Maar de dienaar moet hen (alvorens hen heen te zenden) plechtig vermanen zich te wachten voor alle overmaat en losbandigheid, die tot gulzigheid of dronkenschap zou kunnen leiden, en nog veel meer voor deze zonden zelf, bij hun maaltijd en verkwikking; en dat zij er zorg voor dragen dat hun vreugde en verheuging niet vleselijk, maar geestelijk zij, hetgeen de lof Gods heerlijk kan maken, en henzelf nederig en matig; en dat zowel hun voeding als hun verheuging hen des te blijmoediger en ruimer make, om Zijn lof voort te zetten te midden van de gemeente, wanneer zij daarin terugkeren in het overige deel van die dag.

Wanneer de gemeente opnieuw vergaderd is, worde de loop van het gebed, het lezen, het prediken, het zingen van psalmen en het opdragen van meer lof en dankzegging, hernieuwd en voortgezet, zoals hierboven voor de morgen aangewezen is, voor zover de tijd het toelaat.

Op een van de openbare samenkomsten van die dag, of op beide, worde een collecte gehouden voor de armen (en evenzo op de dag van openbare verootmoediging), opdat hun lendenen ons zegenen en zich meer met ons verblijden. En het volk worde vermaand, aan het einde van de laatste samenkomst, de rest van die dag door te brengen in heilige plichten, en in blijken van christelijke liefde en weldadigheid jegens elkander, en in zich steeds meer te verblijden in de Heere, zoals het betaamt hun die de vreugde des Heeren tot hun sterkte maken.

Van het zingen der Psalmen

Het is de plicht der christenen God openlijk te loven, door tezamen psalmen te zingen in de gemeente, en ook in het bijzonder in het gezin.

Bij het zingen der psalmen moet de stem gestemd en geordend zijn; maar de voornaamste zorg moet zijn te zingen met verstand, en met genade in het hart, den

Heere melodie makende.

Opdat de gehele gemeente zich hierbij voege, moet ieder die kan lezen, een psalmboek hebben; en allen anderen, die niet door ouderdom of anderszins daartoe onbekwaam zijn, moeten aangespoord worden lezen te leren. Maar voorlopig, terwijl velen in de gemeente niet kunnen lezen, is het gepast dat de dienaar, of een andere geschikte persoon, door hem en de overige regerende ambtsdragers aangewezen, de psalm regel voor regel voorlezen, alvorens hij gezongen wordt.

Een aanhangsel over de dagen en plaatsen van openbare eredienst

In de Schriften is er geen andere dag die geboden is onder het Evangelie geheiligd te worden, dan de dag des Heeren, welke de christelijke sabbat is.

De feestdagen, gewoonlijk heilige dagen genoemd, die geen rechtvaardiging hebben in het Woord Gods, mogen niet voortgezet worden.

Nochtans is het geoorloofd en nodig, bij bijzondere zich voordoende gelegenheden, een dag of dagen af te zonderen voor openbaar vasten of dankzegging, naardat de onderscheiden voorname en buitengewone beschikkingen van Gods voorzienigheid daartoe aan Zijn volk oorzaak en gelegenheid verschaffen.

Zoals geen plaats heilig kan zijn, onder voorwendsel van enige toewijding of inzegening; zo is zij ook niet onderworpen aan zulk een besmetting door enig bijgeloof vroeger gebruikt, en nu terzijde gesteld, dat het ongeoorloofd of ongepast zou maken dat christenen zich daar verzamelen voor de openbare eredienst Gods. En daarom achten wij het nodig dat de plaatsen van openbare samenkomst voor de eredienst onder ons behouden blijven en voor dat gebruik gebezigd worden.

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/nl/correo